

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
ટી.વાય.બી.એ. સેમેસ્ટર-૫
પેપર -૧૧

અભ્યાસક્રમ : સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર

કલાક

એકમ ૧ – એકમલક્ષી અને સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર (૧૦)

- સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર, મહત્વ અને મર્યાદાઓ
- પ્રશિષ્ટ વિચારધારા અને કેઈન્સીયન વિચારધારા

એકમ ૨ – રાષ્ટ્રીય આવક અને હિસાબો

- રાષ્ટ્રીય આવકનો ખ્યાલ અને મહત્વ, રાષ્ટ્રીય આવકનાં વિવિધ પાસાંઓ
- રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીની પદ્ધતિઓ અને મુશ્કેલીઓ
- રાષ્ટ્રીય આવકમાં પર્યાવરણીય બાબતોનો ખ્યાલ
- હરિત હિસાબી પદ્ધતિ

એકમ ૩ – ઉત્પાદન અને રોજગારી (૧૦)

- રોજગારી અંગેનો પ્રશિષ્ટ સિધ્ધાંત, બજારઅંગેનો સે નો નિયમ
- પ્રશિષ્ટ સિધ્ધાંત અને કેઈન્સની ટીકા, અસરકારક માંગનો સિધ્ધાંત.
- પૂણ રોજગારી અંગેનાં અભિગમો

એકમ ૪ – વપરાશ અને મૂડીરોકાણ વિધેય (૧૦)

- વપરાશ વિધેય—સરેરાશ અને સીમાન્ત વપરાશ વૃત્તિ, વપરાશવૃત્તિને અસર કરતાં પરિબળો
- મૂડીરોકાણ વિધેય—વ્યાજનોદર અને મૂડીરોકાણ, મૂડીની સીમાંત કાર્યક્ષમતા, મૂડીની કાર્યક્ષમતાને અસર કરતા પરિબળો.

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
ટી.વાય.બી.એ. સેમેસ્ટર-૫

વિકાસ અને પર્યાવરણનું અર્થશાસ્ત્ર
પેપર. નં. ૧૨ (સેમ. ૫)

એકમ :૧ : વિકાસ અને વૃદ્ધિ :

આર્થિક વૃદ્ધિ અને વિકાસ—આર્થિક વૃદ્ધિને અસર કરતા પરિબલો—મુડી, શ્રમ અને ટેકનોલોજી—હિકકસ અને હેરડનો તટસ્થ તકનીકી વિકાસ (મુળભુત ખ્યાલો)— વૃદ્ધિના સ્ત્રોતો અંગેનો ઉત્પાદન વિષેય અભિગમ.

એકમ :૨ : આર્થિક વિકાસમાં રાજ્યની ભુમિકા :

બજારની નિષ્ફળતા— રાજ્ય અને રાજ્યની નિષ્ફળતા—સુશાસન વ્યવસ્થા ના મુદ્દા (લાક્ષણિકતાઓ)

એકમ :૩ : આર્થિક વિકાસ માટેના અભિગમો :

વિકાસ અને વૃદ્ધિના પ્રાયોગિક સિદ્ધાંતો—બેવિસનો સિદ્ધાંત—અમર્યાદિત શ્રમના પુરવઠા ધ્વારા આર્થિક વિકાસ અને નિર્ણાયક લઘુત્તમ પ્રયાસનો સિદ્ધાંત. (લેબેન્સ્ટાઈનો નિર્ણાયક લઘુત્તમ પ્રયાસનો સિદ્ધાંત)

એકમ :૪ : વિકાસ અને વૃદ્ધિના પ્રાયોગિક સિદ્ધાંતો :

ભારે શક્તિશાળી પ્રયાસનો સિદ્ધાંત (રોઝેન સ્ટાઈન રોડનના સિદ્ધાંત) સમતોલ વિકાસ, અસમતોલ વિકાસ (જે પૈકી કઈ પધ્ધતિ શ્રેષ્ઠ ગણાય છે)—આર્થિક વૃદ્ધિના તબક્કાઓ.

SEMESTER- V : ECONOMICS :TYBA : INTERNATIONAL ECONOMICS. PAPER-13

UNIT ONE :

Basic On International Trade : Why do Nations Trade and what are the causes .between Inter-regional and International Trade-(eg.Factor Mobility.Economic Environment.monetary units)The Study Of International Trade-Benefits of International Trade-Tools of International Trade:Production possibility offer Curve-Derivation and Trade equilibrium.

UNIT TWO :

International Trade Theories(Classical)-Absolute and relative Advantages of International Trade-Comparative Advantage Model of Ricardo-Assumptions and limitations-Applicability to underdeveloped Countries-Opportunity Cost Theory of Haberler.

UNIT THREE :

International Trade Theories (Modern):Meaning of Factor Proportions Theory-Superiority over Classical Theory-Heckscher-Ohlin Theorem-Assumptions and Limitations-Criticism-Leontief paradox(in Brief)

UNIT FOUR :

Commercial policy:Tariffs and Quotas-Difference Between Quotas and tariffs- Type of Tariff-Specific and Discriminatory-Arguments For Tariff-Imports Quotas-Free and Protections-arguments for and against

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
ટી.વાય.બી.એ. સેમેસ્ટર-૫
પેપર - ૧૪ પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર

એકમ :- ૧ પ્રાદેશિક : વિષય પરિચય

૨૫

- પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર વિષયની ઉત્પત્તિ અને વિકાસ
- પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા
  - (૧) વોલ્ટર ઇસાર્ડનો દ્રષ્ટિકોણ
  - (૨) લોઇસ લેફેબરનો દ્રષ્ટિકોણ
  - (૩) જ્યોર્જ બોર્ટસ અને જેરોમ સ્ટાઇનનો દ્રષ્ટિકોણ
  - (૪) વિનોદ દુબેની વ્યાખ્યા
- પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રનું અભ્યાસક્ષેત્ર
સ્થળ પસંદગી, પ્રદેશનો ખ્યાલ, આંતર - પ્રાદેશિક આંતર સંબંધો, આંતર-પ્રાદેશિક સમતુલાનું વિશ્લેષણ પ્રાદેશિક નીતિ
- પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્વ.

એકમ :- ૨ પ્રદેશની વ્યાખ્યામાં ઉપયોગમાં લેવાતા ખ્યાલો અને પ્રાકૃતિક સંપત્તિ

૨૫

- પ્રદેશનો અર્થ
- એકરૂપતાનો ખ્યાલ, દુવીયતાનો ખ્યાલ, નીતિવિષયક ખ્યાલ
- એકરૂપતા, દુવીયતા અને નીતિવિષયક ખ્યાલો વચ્ચેનો આંતર સંબંધ
- પ્રાકૃતિક સંપત્તિનો અર્થ
- પ્રાકૃતિક સંપત્તિની પ્રાદેશિક આર્થિક પ્રવૃત્તિ પર અસર

એકમ :- ૩ સ્થળ પસંદગીનો સિધ્ધાંત

૨૫

- પ્રાસ્તાવિક
- વોન ધ્યુનેનનો સ્થળપસંદગીનો સિધ્ધાંત
- વેબર અને ફ્લોરેન્સની પદ્ધતિઓનો સમન્વય
- મધ્યસ્થ સ્થળપસંદગીનો સિધ્ધાંત
- હરીફાઇયુક્ત સુરેખ બજારમાં સ્થળ પસંદગી

એકમ :- ૪ પ્રાદેશિક ગુણકનો સિધ્ધાંત અને આંતરપ્રાદેશિક વ્યાપારનો સિધ્ધાંત

૨૫

- અર્થશાસ્ત્રના સિધ્ધાંતમાં ગુણકનો ખ્યાલ
- નિકાસ - આધારનો સિધ્ધાંત
- નિકાસ - આધાર ગુણકની આકારણી
- આંતર-પ્રાદેશિક આવકનો નમૂનો
- પ્રાદેશિક ગુણકનું મૂલ્યાંકન
- આંતર પ્રાદેશિક વ્યાપાર શાથી ઉદભવે છે
- આંતર પ્રાદેશિક વ્યાપારનું સ્વરૂપ
- આંતર પ્રાદેશિક વ્યાપારની અસરો
- હેક્સચર - ઓહલિન પ્રમેથ
- આંતર-પ્રાદેશિક વ્યાપારના લાભો

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
ટી.વાય.બી.એ. સેમેસ્ટર-૫
અર્થશાસ્ત્રની પરિભાષાત્મક પદ્ધતિઓ-૧
પેપર નંબર -૧૪(બ)

અભ્યાસક્રમ

એકમ-૧ મૂળભૂત ખ્યાલો

ચલરાશિ, ઘાતકો, વિધેય, સમીકરણો અને તેના પ્રકારો, ગણના પ્રકારો, સુરેખસમીકરણનો અર્થશાસ્ત્રમાં ઉપયોગ, ઘાત સમીકરણનો અર્થશાસ્ત્રમાં ઉપયોગ, સુરેખનો ઢાળ, સમ પરિભાષા વિધેયો

એકમ-૨ શ્રેણિક અને નિશ્ચાયકો

- શ્રેણિકનો ખ્યાલ અને તેના પ્રકારો, વ્યસ્ત શ્રેણિક, નિશ્ચાયકો, કેમરનો નિયમ
- સુરેખ આયોજનનો અર્થ, અને તેની ઉપયોગિતા

એકમ-૩ આંકડાશાસ્ત્ર પરિચય અને કેન્દ્રીય વલણ

- મૂળભૂત ખ્યાલ, સમષ્ટી અને નિદર્શતપાસ, આવૃત્તિ વિતરણ કોષ્ટક, સંચયી આવૃત્તિ, આંકડા એકત્રીકરણની પદ્ધતિઓ, પ્રાથમિક અને ગૌણ માહિતિ
- કેન્દ્રીય વલણનાં માપો: સમાંતર મધ્યક (ગુણોત્તર મધ્યક અને સંવાદી (હકારાત્મક) મધ્યકનાં ટુંકા પ્રશ્નો જ પુછવા), મધ્યસ્થ અને બહુલક.

એકમ-૪ પ્રસારમાન, વિષમતા

- પ્રસારમાનના માપદંડો-વિસ્તાર, સરેરાશ વિચલન, પ્રમાણિત વિચલન, ચલનાંક
- વિષમતા-(માત્ર ખ્યાલ અને પ્રકારો)

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સુરત

શેક્ષણિક વર્ષ 2013-14 થી અમલમાં આવનાર અભ્યાસક્રમ

બી.એ(અર્થશાસ્ત્ર)સેમેસ્ટર-૫ પેપર નં-૧૫(અ) સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર

એકમ :-સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર અને મૂળભૂત ખ્યાલો (ભારાંક :-૨૫%)

અર્થ-વ્યાખ્યાઓ-સ્વરૂપ-કાર્યક્ષેત્ર-લક્ષણો સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રીનાં કાર્યો અને જવાબદારીઓ , અને નિર્ણયી કરણ અને ભાવિ આયોજન, વેપાર અને રાજ્યની ભુમિકા સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનાં મૂળભૂત ખ્યાલો-વૃદ્ધિ/અધિક તાનો ખ્યાલ- વૈકલ્પિક ખર્ચનો ખ્યાલ-સમય પરિપેક્ષ્યનો ખ્યાલ -વટાવનો ખ્યાલ- સમસીમાંતનો ખ્યાલ.

એકમ:-૨ માંગ અને માંગની સાપેક્ષતાનું વિશ્લેષણ (ભારાંક :૨૫)

માંગનો સુચિતાર્થ-માંગનો અર્થ-માંગ નિર્ણાયક પરિબલો, માંગની મુલ્ય સાપેક્ષતાનો અર્થ-પ્રકારો-માંગની મુલ્ય સાપેક્ષતાને માપવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ-માંગની મુલ્ય સાપેક્ષતાનો અર્થ-માપન અને પ્રકારો-માંગની પ્રતિ મુલ્ય સાપેક્ષતાનો અર્થ માપન અને પ્રકારો -માંગની વિજ્ઞાપન સાપેક્ષતાનો અર્થ, માપન અને માંગરેખા પરની અસરો.

એકમ :-૩ માંગની આગાહી (ભારાંક :૨૫)

માંગની આગાહીનો અર્થ-પ્રકારો-હેતુઓ-માંગની આગાહી કરતી વખતે લક્ષમાં રાખવાનાં પરિબલો- માંગની આગાહીની ઉપયોગિતા-માંગની આગાહીની વિવિધ પદ્ધતિઓ(મોજણી અને વલણ પદ્ધતિ)- નવી પેદાશો માટેની માંગની આગાહી- માંગની આગાહીની સારી પદ્ધતિ માટેનાં ધોરણો

એકમ :-૪ ઉત્પાદન ખર્ચ વિશ્લેષણ અને પ્લાન્ટનું કદ (ભારાંક ૨૫ %)

ખર્ચનાં વિવિધ પ્રકારો-ટૂંકા અને લાંબાં ગાળામાં ખર્ચ-ઉત્પાદન વચ્ચેનાં આંતર સંબંધો-આયોજન વક્ર-ખર્ચ વિશ્લેષણનું મહત્વ-પ્લાન્ટનાં કદ અને ખર્ચનું માપ-પ્લાન્ટનાં કદ અને ખર્ચનાં અભ્યાસની વિવિધ પદ્ધતિઓ-ઉત્પાદનનાં નિયમો-સાધનોનું અવેજીપણું અને પરિવર્તનશીલ સાધન સંયોજન- ઉત્પાદન વિધેય- કદનાં લાભ લાભ.

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.

ટી.વાય.બી.એ. સેમેસ્ટર-૫

PAPER-15 B

વસ્તીશાસ્ત્ર (Demography)

પિરિયડ ભાંડાક

એકમ :૧ : વસ્તી શાસ્ત્રની વ્યાખ્યા-વસ્તી શાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્વ ૧૧ ૨૫
વસ્તીશાસ્ત્રનો અન્ય શાસ્ત્ર સાથે સંબંધ
વસ્તી અંગેના સિધ્ધાંતો-માલ્યસનો વસ્તી સિધ્ધાંત-ઇષ્ટ વસ્તીનો સિધ્ધાંત- વસ્તીસંક્ર
ાતિનો સિધ્ધાંત.

એકમ :૨ : 11 25%
વિકસિત અને વિકાસશીલ દેશોમાં વસ્તીવૃદ્ધિના વલણો :-
વિશ્વની કુલ વસ્તી-વસ્તીવૃદ્ધિદર-જન્મદર-મૃત્યુદર-બાળમૃત્યુદર-જન્મ સમયે આયુષ્યની ધાર
ણા-વસતીની ગીચતા-કામ કરતા લોકો-ગ્રામીણ શહેરીવસ્તી-વિકસિત અને અલ્પ વિકસિત દે
શોના જીવનધોરણ વલણો.

એકમ :૩ : 11 25%
ભારતના વસતીવિષયક આંકડાઓ મેળવવાના સ્ત્રોતો :-
વસ્તીગણતરી-વસ્તીગણતરીની પધ્ધતિઓ-વસ્તીગણતરીના લક્ષણો-વસ્તીગણતરી ના ઉપયો
ગ-વસ્તીગણતરીની સમસ્યાઓ-નોંધણી પધ્ધતિ-નિદર્શન મોજણી- વસ્તીવિષયક આંકડા
ઓ મેળવવાના સ્ત્રાતો-સિવિલ રજીસ્ટ્રેશન સિસ્ટમ-નેશનલ ફેમિલી હેલ્થ સર્વે (એન.એફ.એચ.
એસ) ૧ તપાર તેના ઉદ્દેશો-કાર્યક્ષેત્રે તથા તેના લાભ-નેશનલ ફેમિલી હેલ્થ સર્વેની મર્યાદાઓ.

એકમ:૪ : વસ્તી વિષયક મુળભુત ખ્યાલોનું વિશ્લેષણ:- 12 25%

જન્મદરના અભ્યાસની અગત્યતા-કાયો અથવા પ્રાકૃતિક જન્મદર-સામાન્ય પ્રજનનદર-વયસાપેક્ષ
પ્રજનનદર-કુલ પ્રજનનદર-ચોખ્ખો પ્રજનનદર-મૃત્યુદર-કાયો મૃત્યુદર-વયવિશિષ્ટમૃત્યુદર-બા
ળમૃત્યુદર-જીવન સારણી, વ્યાખ્યા, પ્રકારો, ધારણાઓ, જીવન સારણીની રચનાની પધ્ધિતાઓ-
જીવન સારણી અગત્યતા-ભારતમાં બાળસ્વાસ્થ્ય કાર્યક્રમ-ભારતમાં પુન:પ્રજનન અને બાળ સ્વા
સ્થય.

વસ્તી પ્રક્ષેપણનો અર્થ-વસ્તી પ્રક્ષેપણના પ્રકારો-વસ્તી પ્રક્ષેપણની પધ્ધતિઓ-ગાણિતિક પધ્ધતિ
ઓ-ગાણિતિક પધ્ધતિની મર્યાદાઓ-ભારતમાં વસ્તી પ્રક્ષેપણોની અગત્યતા- વસ્તીપ્રક્ષેપણોની
મર્યાદાઓ-ભારતમાં વસ્તીપ્રક્ષેપણો-વય અને જાતિ વિતરણ-ગ્રામ્ય શહેરી વિતરણ.

વીર નર્મદ સાઉથ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત
ટી.વાય.બી.એ. સેમેસ્ટર- ૫
પેપર નંબર-૧૭
સામાજિક ક્ષેત્ર અને પર્યાવરણ નું અર્થશાસ્ત્ર

એકમ - ૧ પર્યાવરણ અને અર્થશાસ્ત્ર

પ્રસ્તાવિક

- પર્યાવરણ અને અર્થશાસ્ત્ર વચ્ચે ની કડી
- પર્યાવરણનો ઉપયોગ અને તેના પરિણામે પર્યાવરણ ને થતા નુકશાનો
- પર્યાવરણ ની બાહ્ય અસરો
- પુનઃ ઉપયોગ ક્ષમ અને પુનઃ ઉપયોગ અક્ષમ સંશાધનો ની અચોક્કસતા
- સહિયારી સંપત્તિ સંશાધનો
- સહિયારા પણાનો પ્રશ્ન અને પર્યાવરણીય સમસ્યાનો સંપત્તિ હક અભિગમ
- પર્યાવરણીય ઓડિટ

એકમ - ૨ પર્યાવરણલક્ષી બાબતો

- પર્યાવરણ નો અર્થ
- પર્યાવરણ ઘટકો
- પર્યાવરણને અસર કરતા પરીબળો.
- પર્યાવરણ ના પ્રકાર
- પર્યાવરણ વિનાશ અને તેના કારણો
- પર્યાવરણીય અધઃપતનની અસરો

એકમ- ૩ પ્રદૂષણ

- પ્રદૂષણ નો અર્થ
- પ્રદૂષણ ના પ્રકારો
- પ્રદૂષણ ની અસરો
- પ્રદૂષણ નિયંત્રણનાં ઉપાયો
- પ્રદૂષણ નિયંત્રણનાં ઉપાયો ની મુશ્કેલીઓ
- ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ

એકમ- ૪ પર્યાવરણીય જાગૃતિ

- પર્યાવરણ રક્ષણ અંગેની કાયદો
- ટકાઉ વિકાસ
- માહિતી ની આપ- લે (સંચાર)
- પર્યાવરણ શિક્ષણ
- પર્યાવરણ જાગૃતિ કાર્યક્રમો
- કૃદરતી સાધન સંપતિ ની વહીવટ અને WTO
- સામાજિક કરાર અને પર્યાવરણ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.

અપેક્ષિત અભ્યાસ ક્રમ

અર્થશાસ્ત્ર

બી.એ.સેમ.— V

૧૬-B

બેંકિંગ અને વિત્તિય બજારો

એકમ ૧ :- વ્યાપારી બેંકો

- અર્થ
- કાર્યો
- પ્રકાર
- શાખ સર્જનની પ્રક્રિયા

એકમ ૨ :- ભારતનાં આર્થિક વિકાસમાં વ્યાપારી બેંકોનો ફાળો

- રાષ્ટ્રીયકરણ પહેલા
- રાષ્ટ્રીયકરણ પછી
- બેંકિંગ ક્ષેત્રે તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા સુધારા

એકમ ૩ :- મધ્યસ્થ બેંક

- હેતુઓ
- કાર્યો
- શાખ નિયમનના સાધનો (પરિમાણાત્મક, ગુણાત્મક)

એકમ ૪ :- ભારતમાં સહકારી સંસ્થાઓ અને વિકાસલક્ષી બેંકોનું માળખું

- હેતુઓ
- ફાળો
- મર્યાદાઓ
- વિકાસલક્ષી બેંકિંગ સંસ્થાઓ

Scanned